Mudrac u džepu

FR. R. KREUTZWALD

MUDRAC U DŽEPU

PERIOODIKA — TALLINN
1987

Ilustrirao
IIVI RAUDSEPP
© 1987. PERIOODIKA, TALLINN, ESTONSKA SSR

Jednom davno išao cestom siromašni mladić. Umorio se, pa sjeo na travu kraj velikog kamena da odahne i prezalogaji. Kad se najeo, ispružio se i zaspao. Usnio je neobičan san: nečiji piskutavi glasić neprestano mu nešto pjevuši u uho. Što je najčudnije, to piskutanje nije prestalo ni kad se mladić probudio. Glasić je, činilo se, dolazio iz kamena ili odnekud ispod njega. Putnik prisloni uho uz kamen te je sad jasno čuo da piskutanje doista dopire otuda. Pažljivo slušajući, mladić postupno razabra i riječi:

— O, dobri putniče! Oslobodi me dugotrajnog teškog ropstva! Evo, već sedamsto godina čarolijom ovdje trpim strašne muke a nikako da umrem. Ti si rođen u zoru prvog dana proljeća, pa me jedini možeš osloboditi.

Mladić neodlučno odgovori:

— Ne znam da li ću biti u stanju da ti pomognem. Ispričaj mi podrobnije o svojoj nevolji i kaži što mi je činiti da bih te spasio.

Glasić reče:

— Na međi triju imanja odreži grančicu oskoruše debelu kao prst i dugačku kao pramen, zatim uzmi nekoliko strukova majčine dušice pa ih zajedno s grančicom oskoruše zapali i dimom nadimi kamen; pritom ga obiđi devet puta idući suprotno od sunca

i dobro pazi da ni jedan djelić kamena ne ostane neodimljen. Tada će se otvoriti vrata moje tamnice i ja ću ponovno biti slobodan. Bit ću ti zaskrajno zahvalan, i učinit ću te bogatim i slavnim.

Momak porazmisli pa onda reče:

— Dužnost je svakog čovjeka da pomogne bližnjemu u nevolji. Iako ja još ne znam da li si ti dobar ili zao duh, ipak ću se potruditi da ti pomognem. Ali, najprije se zakuni da ni jednom čovjeku nećeš učiniti ništa nažao kad se oslobodiš.

Zatočenik se zakune da će ispuniti zahtjev, te ponovi prijašnje obećanje o bogatoj nagradi ako ga mladić izbavi.

Momak se uputi u šumu po grančicu oskoruše i onu travu za dimljenje kamena. Srećom, znao je u blizini jedno mjesto gdje su se spajale međe triju posjeda. Potraga za travama otegnula se do sutradan u podne, pa se kamenu vratio tek uvečer.

Nakon što je zašlo sunce, mladić se latio dimljenja kamena. Obišao ga je devet puta, idući suprotno od sunca, te brižljivo pazio da ni najmanji komadić ne ostane neodimljen. Kad je završio deveti krug, začuo se strašan tresak. U istom času se ogromni kamen pomaknuo s mjesta i poletio uvis. Ispod kamena

je iskočio čovječuljak i počeo trčati glavom bez obzira. Ali, nije daleko odmakao kad je kamen ponovno tresnuo na staro mjesto, osuvši i spašenog i njegovog izbavitelja prašinom i zemljom.

Ubrzo se čovječuljak vrati svome izbavitelju i baci mu se oko vrata ljubeći ga. Tada sjedoše na travu pokraj kamena i čovječuljak poče priču:

— Nekad sam bio poznati vrač, činio sam ljudima mnogo dobra i dobivao za to bogate darove. Iscjeljivao sam na smrt bolesne ljude i životinje, skidao s ljudi čari i uroke. Vještice i čarobnjaci su me se bojali. Bio sam jači od njih. Mnogo su se puta sastajali i smišljali kako da me se oslobode, ali ja sam svojim tajnim znanjem onemogućavao njihove podle zamisli. Nisu mi mogli nauditi. Naposljetku su čarobnjaci zatražili pomoć od moćnog, zlog čarobnjaka u Sjevernoj zemlji. Taj lupež me nije pobijedio toliko svojom snagom koliko lukavstvom. Ukrao je moj čarobnjački pribor i zatočio me ispod kamena, gdje je trebalo da se mučim sve dok se ne pojavi čovjek rođen u zoru prvog dana proljeća. Sedamsto godina čekao sam ovaj sretni trenutak; na koncu si se pojavio ti, velikodušno uslišio moju molbu i spasio me. Zahva-

ljujem ti, tisuću puta ti zahvaljujem za tvoje dobro djelo! Bit ću ti zahvalan do kraja svog života. Služit ću te i upotrijebiti svu svoju moć i znanje da te usrećim. A ako mi dođu pred oči moji neprijatelji, još ću te jednom pozvati u pomoć. Do tada ću se skrivati pred ljudima, kako neprijatelji ne bi saznali da sam se oslobodio. Čarolijom se mogu prometnuti u bilo koje obličje. Tako se, primjerice, mogu pretvoriti u buhu i nastaniti se u džepu tvojih hlača. Ako ti bilo kada zatreba moj savjet i pomoć, ja ću se izvući iz džepa i savjetovati što da činiš. Hraniti me ne treba, jer sam sedamsto godina proživio ispod kamena bez ikakve hrane, pa mi sada neće biti loše na suncu i svježem zraku! Hajdemo sada na spavanje, a ujutro ćemo zajedno u potragu za srećom!

Kad je taj duh ili čarobnjak ili ma tko on bio, završio svoju priču, mladić je završio s večerom i otišao spavati. Sutradan se probudio kad je sunce već bilo visoko, a čovjeka kojeg je dan ranije oslobodio nigdje nije bilo. Nakon sna mladiću nije bilo jasno da li ga je zaista vidio ili je sve to samo sanjao.

Pošto je doručkovao, htio je nastaviti svoj put, kad se na cesti iznenada pojave tri čovjeka. Bili su odjeveni kao majstori, preko ramena im na remenu visila kožna torba. Mladić odjednom osjeti golicanje iza uha, i začuje tihi glasić, sličan zujanju komarca:

— Predloži putnicima da se odmore i saznaj kamo idu.

Momak se tada sjeti da mu je jučer čovječuljak obećao

da će se smjestiti u njegovom džepu i davati mu dobre savjete. Dakle, jučerašnji događaj nije bio san.

Mladić priđe putnicima, pozdravi ih i ljubazno predloži da sjednu kraj kamena i malo se odmore, pa ako im bude usput, zajedno će krenuti dalje. Majstori mu ispričaju o velikoj nesreći koja se prije nekoliko dana dogodila u glavnome gradu. Jedina kraljeva kći se utopila dok se kupala u rijeci. Utopljenicu nikako nisu mogli naći mada rijeka na tome mjestu uopće nije duboka.

Mladić ponovno osjeti golicanje, a njegov skriveni savjetnik mu šapne u uho:

— Idi s njima, tamo možeš naći svoju sreću!

Momak posluša savjet i krene s majstorima. Nakon što su prevalili popriličan komad puta, stigoše u gustu borovu šumu. Tu je u jarku pokraj ceste ležala stara naprtnjača.

Glas mu prišapne:

— Uzmi naprtnjaču, može vam putem dobro doći.

Iako u to nije vjerovao, mladić ipak podiže naprtnjaču, stavi je na leđa i reče uz smijeh:

— Čovjek ne smije zazirati od onoga na što naiđe na putu. Tko zna, možda će nam zatrebati ta stara naprtnjača.

Njegovi suputnici odgovoriše podsmješljivo:

— Kako želiš. Ako hoćeš — uzmi, prazna naprtnjača ti neće pretovariti leđa.

Nekoliko sati kasnije oni se uvjere u čarobnu moć naprtnjače te zahvale mladiću što je podigao sa zemlje, kako se činilo, sasvim beskorisnu stvar.

Koračajući pod zrakama žarkog podnevnog sunca, putnici su posve malaksali. Sjedoše da se odmore u sjeni gustog drva i htjedoše se okrijepiti onim što je svatko od njih spremio za put. Tada mudrac, koji je sjedio iza mladićeva uha, reče svom gospodaru:

— Zapovjedi naprtnjači da vam pribavi jelo!

Mladić pomisli: »On se želi našaliti sa mnom pa zašto da i ja ne zabavim ljude?« Skine naprtnjaču s leđa, stavi je pred sebe na travu, udari po njoj štapom i reče:

— Naprtnjačice, naprtnjačice! Pribavi nam jelo!

I onda se zbilo nešto neviđeno i nečuveno! Šala je u trenu postala zbilja. Tamo gdje je malo prije ležala naprtnjača, sada je stajao stolić, pokriven bijelim stolnjakom, s postavljenim posudicama punim jela, a kraj njih spreman pribor za jelo. Kakvih je sve ukusnih jela ovdje bilo! Mirisna juha, pečenje, kobasice, slastice, a za žeđ — pivo, vino i medovina.

Putnici nisu čekali da ih se nutka, nego se odmah prihvate jela. Činilo im se kao da se goste na nekoj svadbi, jer nikad u životu ništa ukusnije nisu jeli. Kad su se svi do sita najeli i nitko više nije htio ni slastice ni piće, stolić je nestao isto onako neočekivano kao što se i pojavio. Na njegovom se mjestu ponovno našla stara naprtnjača.

Dok su se isprva majstori podsmjehivali vlasniku naprtnjače, sada su redom željeli nositi to blago. Oko toga su se skoro i posvađali. Na koncu vlasnik naprtnjače reče:

— Ja sam je pokupio s ceste, pa je s pravom držim svojom.

Suputnici nisu mogli ništa prigovoriti, te su se morali složiti. Međutim, nije se smjelo dopustiti da se takva dragocjena stvar i dalje klati na leđima. Jedan od njih izvuče iz svoje torbe iglu i klupko svilena konca i od vreće za žito sašije navlaku za naprtnjaču, da se putem ne bi oštetila.

Nakon što su otpočinuli poslije objeda, mladići krenu dalje. Siti, sa srcem punim nade išli su naši putnici cestom pjevajući i šaleći se. Navečer su otišli spavati pod grm u travi, a naprtnjača ih je nahranila i napojila isto onako bogato kao i u podne.

Prije no što su legli spavati, dugo su razmišljali kako da preko noći zaštite naprtnjaču od lopova. Na kraju odluče da svatko na nju položi glavu a noge da pruže na razne strane: prvi na jug, drugi na sjever, treći na istok, četvrti na zapad. Vlasnik naprtnjače je još za nju vezao jedan kraj svojega opasača a drugi za lijevu ruku, kako bi osjetio i najmanji trzaj svojega blaga. Iako se, izgleda, bolje i nije mogla čuvati, momke su čitavu noć morili nemirni snovi, i svaki se hvatao naprtnjače kako bi se uvjerio da je njihova dragocjena imovina na mjestu.

Ujutro, prije nego što su krenuli na put, naprtnjača im je na zapovijed dala doručak.

Tako se ponavljalo svakoga dana, sve dok nisu stigli u glavni grad kraljevine. Mladićev skriveni savjetnik, koji je sjeo iza uha svoga spasioca, šapne mu tada da je vodenjak odvukao princezu u svoju spilju. Mudrac mu također

obeća pokazati put do mjesta gdje je vodenjak sakrio djevojku.

Mladić je najprije morao otići do kralja i izraziti svoju želju da potraži tijelo mrtve princeze. Dogodi li mu se nesreća pa se ne vrati, kralj će pola nagrade koja mu pripada slati njegovim roditeljima, a drugu polovicu dati siromašnima. Kralj nije vjerovao da se mogu noći tragovi njegove stradale kćeri ali, ipak s radošću prihvati mladićev prijedlog i obeća da će njegovu nagradu podijeliti onako kako je to ovaj zaželio. S traganjem je mladić trebao početi idućeg dana. Kad je napustio kraljev dvor, nevidljivi mudrac mu šapne:

— Uhvati večeras tri raka, oni će ti pokazati put.

Mladić izvrši to naređenje.

Sutradan građani hrpimice nagrnu na obalu rijeke gdje je došljak počeo tražiti nestalu princezu. I sam kralj sa svojim dvorjanima došao je da vidi što će raditi hrabri mladić. Naredio je princezinim družicama da pokažu mjesto gdje je djevojka potonula. One su tada sjedile na obali i nesreća se desila pred njivovim očima. Ljudi su se još jednom uvjerili da se na tome mjestu odrasla osoba ne može utopiti: voda je plitka, dno ravno, a tok slab. Istina, oko trista koraka

nizvodno nalazila se duboka jama; ali kako bi princeza mogla dospjeti tako daleko? Bilo je očito da je posrijedi neka čarolija.

Mudrac ponovno šapne mladiću:

— Pusti krišom u vodu jednog raka i gledaj kamo će otpuzati.

Mladić to odmah izvrši. Praveći se da rukom želi izmjeriti dubinu rijeke, neprimjetno je stavio raka u vodu. Rak je otpuzao dvadesetak koraka uz obalu rijeke, zatim se naglo okrenuo ulijevo i sakrio ispod obronka. I drugi i treći rak učine isto. Tada mudrac šapne:

— Sada znamo put. Udari petom lijeve noge tri puta o obalu i skoči naglavce u vodu.

Mladić učini tako: udari nogom tri puta o obalu i skoči naglavce tako da se voda zapjenila i podigla uvis. Ljudi su šutke čekali što će biti dalje.

U vodi, ispod obronka, mladić ugleda otvor spilje kroz koji se čovjek jedva može provući.

— Uvuci se u spilju! — poviče mudrac.

Mladić se teško provuče a onda se stijene spilje postepeno prošire i on stane na noge. Mudrac mu naredi da hrabro ide dalje, bez bojazni da će mu se nešto desiti.

Mladić u tami opazi trag svjetlosti i uskoro se nađe na otvorenom. Pred njim se prostrla široka ravnica obrasla travom, a u daljini se mogla vidjeti velika kuća od modrog kamena.

— Zapamti dobro — reče mudrac — sve što ću ti raći: Sve izvrši točno, inače nećeš moći osloboditi princezu. Ona je u tom modrom domu, kod vodenjaka. Dva medvjeda danju i noću čuvaju ulaz, pa se ni jedno živo biće ne može niti uvući niti otuda izaći. Njih treba nadmudriti. Kad dođemo tamo, uzmi svoju naprtnjaču i naredi joj da se pretvori u košnicu s medom. Gurni je medvjedima i onda se sa strane provuci u kuću. Tamo ću ti reći što ćeš dalje raditi.

Prilazeći vratima, mladić začuje mumljanje medvjeda i zadrhta od straha, a kad još kroz prozorčić ugleda divlje zvijeri, prestraši se silno. Međutim, ipak je skinuo naprtnjaču s ramena i zapovjedio da se pretvori u košnicu. U isti čas pred njim se stvorila košnica, tako teška da je mladić nije mogao podići. Medvjedi su osjetili miris meda, širom otvorili vrata i bacili se na košnicu tako pohlepno da čak nisu ni primijetili covjeka. Ovaj se provukao iza njihovih leđa u dvorište, a otuda ravno prema vratima koja, srećom, nisu bila zatvorena.

Mudrac mu reče:

— U vratima je zlatni ključ. Zaključaj njime vrata a ključ stavi sebi u džep, pa stari vodenjak neće moći izaći. U sobi slijeva, gdje ćeš u vratima ugledati srebrni ključić, zaključana je princeza, i ti je moraš osloboditi.

Kad je mladić okrenuo zlatni ključ u bravi, vodenjak je tako strašno riknuo da su se zidovi zatresli! On brzo gurne ključ u džep i požuri prema vratima sa srebrnim ključićem. Kad je otključao vrata, ugledao je princezu koja je tužna lica sjedila na svojoj postelji. Pojava neznanca isprva je prestraši, ali kad je ovaj rekao da ju je došao osloboditi, djevojka se obradova i radosno skoči. Mladić reče:

— Ne smijemo oklijevati, moramo izaći odavde dok medvjedi nisu pojeli sav med.

On uhvati princezu za ruku i povede je prema vratima. Medvjedi su se još uvijek sladili medom pa nisu njih obratili pažnju. Bjegunci su tiho na prstima zaobišli zvijeri i izjurili kroz vrata. Mladić zaključa vrata da medvjedi ne mogu van, i požuri dalje. Mudrac mu šapne:

— Pozovi naprtnjaču natrag!

Mladić poviče:

— Naprtnjačice, naprtnjačice! Vrati mi se!

U trenu se naprtnjača nađe na njegovim leđima. Kad izađoše na cestu koja je vodila iz spilje, mladić reče princezi:

— Najprije moramo proći kroz mračnu i tijesnu spilju, ali se nemojte bojati. Ubrzo ćemo ponovno izaći na svjetlo. Kad uđemo u vodu, zažmirite i ne otvarajte oči dok vas ne iznesem na obalu.

Prolaz u spilji sad je bio mnogo širi nego prije i bjegunci su nesmetano prošli. U rijeci mladić uze princezu na ruke i iznese je na obalu.

Ljudi više nisu vjerovali da će se vratiti, pa su se mnogi razišli kućama, ali kralj i njegovi podanici još su uvijek sjedili kraj rijeke i razgovarali o nesreći koja se dogodila. Odjednom se na površini vode pokažu dvije ljudske glave.

Velika je radost obuzela kralja i sve oko njega kad su ugledali živu princezu, zdravu i čitavu! Kralj je grlio čas kćerku čas njenog spasioca, i plakao od sreće. Radosna vijest se proširila brzinom vjetra, i tisuće ljudi je nagrnulo na obalu da vidi čudo.

Prema kraljevoj naredbi mladića koji je spasio princezu, primili su na dvor i bogato ga nagradili: triput više nego što su obećali.

Navečer, kad se mladić spremao u meku postelju, mudrac mu šapne:

— Sad si postao bogat, i nema potrebe da tu ostanemo duže od dva-tri dana. Moramo ponovno na put. Mislim da bi te kroz izvjesno vrijeme kralj prihvatio kao zeta, ali ja se s time ne mogu složiti. Još si premlad i takva čast nije za tebe. Lutajmo radije malo po

bijelom svijetu, dok ne postaneš stariji i mudriji.

Iako taj savjet momku nije bio po volji, sjetio se, srećom, da su dosad svi prijedlozi mudrog savjetnika donosili korist, pa odluči da i ovaj put posluša.

Kralj i princeza moljahu mladića da im na duže vrijeme bude gostom, ali on nije mogao ispuniti njihovu molbu. Mudrac iz džepa dao mu je drugačiji savjet. Kao bogat čovjek naš mladić nije više morao putovati pješice; mogao je putovati i kolima. Međutim, nije imao kamo žuriti, naprtnjača mu je svaki dan pribavljala hranu, pa je svoj put nastavio kao i prije — vlastitim nogama.

Jednom, kad je zastao da se odmori, osjetio je iza uha golicanje, a tanki je glasić zapiskutao:

— Progone te, žele ti oteti naprtnjaču. Tvoji bivši suputnici izbrbljali su u gradu o čarobnoj hraniteljici i sad bi je mnogi htjeli imati. Nađi jaku hrastovu batinu, tako veliku da stane u tvoju vreću, probuši je na jednom kraju i ulij u nju rastaljeno olovo. Tada ćeš imati pouzdanog pomoćnika koji će te štititi.

Mladić istoga dana ispuni naređenje svojeg mudrog savjetnika, uze jaku batinu i metne je u naprtnjaču.

Sljedećeg jutra, kad je prolazio gustom šumom, iz čestara iskoči deset ljudi s namjerom da ga opljačka.

Mudrac mu šapne:

— Pozovi batinu iz naprtnjače!

Mladić tako učini i, gle čuda! Batina je u času živnula, iskočila iz naprtnjače i počela tako mlatiti progonitelje da su se oni, izubijani do krvi, ubrzo razbježali.

Jedne lijepe ljetne večeri naš putnik stiže u veliko selo, gdje je mladež upravo priredila veselje na proplanku. Jedni su pjevali i ljuljali se na ljuljačkama, drugi su, ne štedeći noge, plesali na travi uz veselu svirku. Dok je uživao u tom prizoru, mladić začuje šapat:

— Ovamo smo stigli u pravi čas! Moj neprijatelj je tu, na svečanosti. Ako mi uspije što sam zamislio i ako se ti svojski uhvatiš posla, moj će neprijatelj već danas biti u našim rukama. Pošteno ću s njim izravnati račune. Dobro pogledaj plesače! Među njima ćeš ugledati djevojku koja oko vrata umjesto ogrlice ima lijepu šarenu vrpcu. Pozovi je na ples. Kad se budete vrtjeli, moraš snažno zgrabiti šarenu vrpcu i naglo je strgnuti s djevojčina vrata.

Mladić smjesta priđe plesačima, ali je prošlo dosta vremena dok u gužvi nije pronašao djevojku s vrpcom oko vrata. Bila je to visoka djevojka kovrčave kose. Momci su se nadmetali pozivajući je na ples. Tek što je završila ples pozove je naš mladić. U trenutku kad su se zavrtjeli, desnom je rukom zgrabio vrpcu i strgnuo je tako da se ova pokidala na komadiće. Odjekne strašan krik, i djevojka nestane.

Prestrašeni užasnim krikom, ljudi ugledaju čovjeka sa sijedom kozjom bradicom kako iz sve snage trči prema šumi, a drugi, viši rastom, prati ga u stopu. Zatim se potpuno smračilo i ljudi su ih izgubili iz vida. Mladež je ponovno počela plesati kao da se ništa osobito nije dogodilo.

Naš putnik je još dugo promatrao kako se mladi vesele, a onda je krenuo dalje, da nađe pogodno mjesto za noćenje. Nedaleko sela začuo je užurbane korake iza sebe. Kad se osvrnuo, opazio je da ga stiže neki čovjek.

— Čekaj, brate! — poviče taj. — Idem s tobom! Zar me ne prepoznaješ? Istina, za ovo vrijeme uspio sam se pretvoriti u odraslog snažnog čovjeka i sad ti se činim nepoznat. Međutim, ja sam tvoj dužnik: ti si me oslobodio zatočeništva, u kojem sam čamio sedamsto godina, a danas si mi pomogao da uhvatim svog najljućeg neprijatelja. Više se ne moram skrivati u tvome džepu.

I mudrac ispriča svom izbavitelju kako je u šumi uhvatio i svezao zlog čarobnjaka. Ovaj sad ne može nikud: čim je pokidana njegova šarena vrpca, koja je u stvari bila živa zmija, sva njegova čarobna moć je nestala.

Mudrac je namjeravao još nekoliko dana tući zlog čarobnjaka, sve dok mu ovaj ne otkrije gdje je prije sedamsto godina sakrio tri kraljeve kćeri i nebrojeno blago.

— Ako ih pronađemo i ti uspiješ probuditi djevojke iz začaranosti, postat ćeš bogat i sretan.

Nakon toga putnici večeraju uz pomoć naprtnjače i legnu spavati.

Sljedećeg jutra upute se u šumu do uhvaćenog čarobnjaka. Starac je bio zgrčen kao jež: ruke i noge su mu bile vezane čvrstim konopcem, a ispod koljena je bio provučen štap, pa se nije mogao ni pomaknuti. Mudrac naredi:

— Batino, van iz naprtnjače!

Batina se okomi na čarobnjakova leđa i poče ga tako tući kao da sve njegove kosti kani pretvoriti u kašu. Zli čarobnjak poče moliti za milost i obeća da će otkriti cijelu istinu. Ali, kad je mudrac zatražio od njega da vrati ugrabljene princeze i svo blago, čarobnjak odgovori da je kroz tolike stotine godina zaboravio kamo ih je sakrio. Tada se batina ponovno prihvati posla. Zli čarobnjak je uvidio da mu nema spasa pa je naposljetku otkrio gdje se nalazi njegovo skrovište. Mudrac reče:

— Sve dok ne nađemo djevojke i njihovo blago, neću te pustiti na slobodu. Ovdje te ne smijem ostaviti. Mogao bi netko nenadano zalutati i iz sažaljenja te osloboditi.

Nakon tih riječi on natovari čarobnjaka na leđa kao vreću krumpira, odnese ga do dubokog ponora i baci u nj.

— Čekaj tu dok se ne vratimo! — poviče mudrac zadovoljno.

On objasni mladiću da se mjesto koje je naznačio čarobnjak nalazi veoma daleko i da tamo mogu stići samo uz pomoć čarolija. Na njegovu zapovijed naprtnjača se pretvorila u neveliko korito, u koje su se mogla smjestiti dva čovjeka sjedeći ili ležeći. Sa svake strane bila su pričvršćena po dva velika krila. Pošto su se putnici smjestili, korito se digne uvis do samih oblaka i poleti prema jugu. Na mudračevu zapovijed korito im je davalo jelo i piće isto kao i naprtnjača, pa ni u čemu nisu oskudijevali.

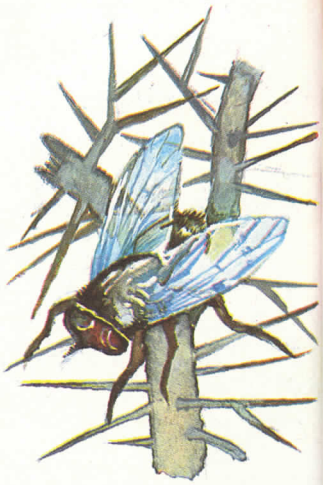

Letjeli su tako naši putnici prema jugu više od tjedan dana. Naposljetku mudrac naredi koritu da se spusti na zemlju. Našli su se u nepreglednoj užarenoj pustinji, gdje su se samo ponegdje među pijeskom vidjele hrpe ruševina. Mudrac ponovno pretvori korito u naprtnjaču, vrati je mladiću i reče:

— Tebi još predstoje dva dana puta do mjesta kamo te ja ne mogu pratiti.

On poče razgrtati pijesak kraj zida jedne ruševine i uskoro dođe do tajnog otvora. Putnici podignu poklopac na otvoru i ugledaju stepenice. Mudrac uhvati veliku plavu muhu, stavi je u kutijicu i preporuči svome suputniku da je sakrije u njedra. Zatim reče mladiću:

— Kad ti narede da odabereš jednu od princeza, pusti muhu iz kutije i gledaj na koju će djevojku sjesti. Tu odaberi, tako ćeš pravilno odgovoriti.

Mladić hrabro krene, pomislivši u sebi: pa što bude! Nekoliko je sati silazio mračnim stepenicama i na koncu osjeti umor i glad. Sjedne na jednu stepenicu, okrijepi se jelom, utoli žeđ, odmori se pa krene dalje. Uskoro spazi sprijeda blijedu zraku svjetlosti, a nešto kasnije izađe na proplanak, gdje se nalazio prekrasan dvorac. Mladić se uputi prema njemu.

Na ulazu dočeka ga starac duge brade i reče:

— Idi, brate, okušaj sreću. Ako mi odgovoriš koja je princeza najmlađa, uhvati je za ruku i ona će se istoga trena probuditi. Ako pak pogriješiš, sam ćeš pasti u dubok san.

Kad je ušao u dvorac, mladić izvuče iz njedara svoju kutijicu i pođe za starčićem. U trećoj sobi na lijepoj svilenoj postelji spavale su tri prekrasne djevojke, toliko slične jedna drugoj da se nikako nije moglo pogoditi koja je od njih najmlađa. Mladić ih je dugo promatrao pa, kad se nije mogao domisliti, pusti muhu iz kutijice. Muha je malo kružila po sobi, a onda se spustila na čelo djevojke koja je spavala u sredini. Mladić joj priđe, uhvati za ruku i poviče:

— Evo najmlađe sestre!

U istom trenutku princeze se probude, ustanu s kreveta, a najmlađa se svom spasiocu baci oko vrata i prozbori:

— Hvala ti dragi mladiću! Probudio si nas iz dugotrajnog sna i oslobodio zlog čarobnjaka. Tvoji smo dužnici, a sad požurimo kući!

Na povratku mladić opazi da više nema stepenica kojima se ranije spustio. Putnici su neko vrijeme išli mračnim podzemnim prolazom i naposljetku izašli na sunčevu svjetlost. Umjesto pješčane pustinje ugledali su krasne livade pokrivene travom i cvijećem; tamo gdje su bile ruševine, nalazio se sjajni kraljevski dvorac, a u daljini se vidio grad. U susret im je dolazio mudrac, uhvatio mladića za ruku i odveo ga u stranu. Tu iza žbunja krilo se neveliko jezero sa čistom, prozirnom vodom.

— Pogledaj svoj odraz u vodi! — reče mudrac.

Kad je pogledao u jezero, mladić nije povjerovao svojim očima: lice mu je bilo, istina, kao i prije, ali je bio odjeven u sjajnu kraljevsku odjeću od svile i zlata.

— Tko me tako odjenuo? — upita on.

Mudrac odgovori:

— To je posljednja usluga naprtnjače. Ubuduće nećeš trebati ni njenu ni moju pomoć, jer ćeš uskoro oženiti princezu, a kad stari kralj zauvijek sklopi oči, postat ćeš kralj. Nadam se da sam ti vratio svoj dug.

— Više nego tisuću puta! — radosno poviče mladić te se pozdrave i rastanu.

Nekoliko dana kasnije mladić je proslavio svoje vjenčanje s najmlađom princezom. Kad stari kralj umre, on naslijedi njegovo prijestolje pa možda još i danas vlada kraljevstvom, ukoliko i njega nije snašla smrt.

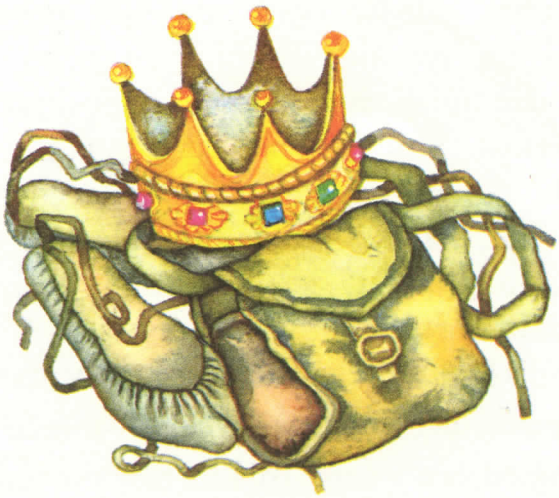

FR. R. KREUTZWALD
MUDRAC U DŽEPU

Prevela
IRENA LUKŠIĆ

Izdavač
PERIOODIKA, TALLINN

Tisak: PERIOODIKA, TALLINN — 1987.

Naklada: 10.000 primjeraka